

פרשת דברים

לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדול תשמעון (א, יז)

נראה לבאר פסוק זה ע"פ מה מה דאי' בגמ' (שבועות מב, א) דאם אחד טוען לחבירו שחייב לאביו מנה, והלה הודה לו שאכן חצי מנה חייב לו אבל את החצי השני החזיר. דרבנן סוברים דפטור משבועה כיון דהוי כמשיב אבידה שפטור משבועה, וה"נ כיון שיכול להעיז פניו ולכפור לגמר ולא כפר פטור, ור' אליעזר בן יעקב סובר דלא הוי כמשיב אבדה וחייב שבועה, ומעמידה זאת הגמ' דאיירי שהתובע קטן. ומקשה ע"ז דהא אין נשבעין על טענת חש"ו, אלא איירי בגדול ונקרא קטן כיון דלגבי מילי דאביו נחשב קטן, דאינו בקי בעסק אביו. יעו"ש בהמשך דברי הגמ'.

והנה קיי"ל דהלכה כרבי אלעזר בן יעקב דמשנתו קב ונקי וכן פסק הרא"ש בגיטין (פ"ה ס"ד) דצריך להשבע. והנה על הפסוק (ישעיה ג, ט) 'הכרת פניהם ענתה במ' פירש"י 'הכרת פניהם ניכרים הם בעזובת פניהם'.

ע"פ זה נבוא לפרש את הפסוק שלפנינו 'לא תכירו פנים במשפט' לומר דמכיון שיש לו העזה ואינו מעיז הוי כמשיב אבדה ופטור משבועה, 'כקטן' דאף שהטוען נחשב במילי דאבוה כקטן, בכ"ז 'כגדול תשמעון' צריך להחשיבו כגדול, ולומר דאף בו אין אדם מעיז וצריך להזקיקו שבועה.

מקור: מהרי"ל